UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Jansenii Iprensis Episcopi Augustinus Europaeus Perperam Dictus

Wavre, Philippus van

Antverpiae, 1709

Sect. X. Discutitur illud Apostolicum: fidelis Deus [et]c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39351

Visual Library

sæpè plus merentem deseri, minus deserit volens in hoc ostendere gratiæ beneficium, cum possit utrumque deserere?

SECTIO X.

Discutitur famosum illud Apostolicum: Fidelis autem Deus est qui non patietur vos tentari supra id quod potestis. 1. *Corint.* 10.

PRomissio Dei *certa, rata, fixa, inconcussa, fidelis, & omni dubitatione carens quæ consolatur afflictos. Tota enim vita humana super terram, sicut scriptum est, tentatio est. Nec quasi prospera eligenda est, & sola adversa devitanda, sed utraque cavenda est; illa ne corrumpat, ista ne frangat. Ut unicuique hominum in quocumque statu rerum in hâc vita egerit, non sit refugium nisi Deus, nec ullum gaudium, nisi in promissis Dei.* Et quæ sunt promissa Dei? *Petite & dabitur vobis. Omnis qui petit accipit.* Secundum fidem, quâ credimus, fideles sumus Deo: *secundum vero illam, quâ fit quod promittitur, etiam Deus ipse fidelis est nobis:* hoc enim dicit Apostolus: *fidelis Deus qui vos non permittet tentari super id quod potestis.* Quæstio verò occurrit ad quos homines promissa Salvatoris & attestatio Apostoli de fide data pertinêre censeantur? Cornelius Jansenius, quo stabiliat Assertum suum de impossibilitate Præceptorum quorumdam respectu plurimorum justorum, quos & agendi & orandi potestate orbatos occulto Dei judicio continenter pronuntiat, addit, quod S. Augustinus illum Apostoli locum quo dicit *fidelem esse Deum, qui non patitur vos*

S. Aug. in ps. 74.

L. de Sp. & litt. c. 31.

det, quomodo arbitrarium ipse censuerit Deum deserere vel non deserere Justum immerentem, nec superbientem? Quomodo libro de S. Virginitate ait: *Permittere Deum ut permisceantur numero Sacrarum Virginum multæ casuræ, ut his cadentibus, timor augeatur, quò superbia comprimatur, quam sic odit Deus, ut contra hanc unam se tantum humiliaverit Altissimus?* Dicerent enim: sive humiliemur, sive superbiamus, equidem Spiritus Dei ubi vult spirat, & occulto suo judicio justum deserit etiam non superbientem & immerentem non adjuvat prout vult. Non est quod comprimatur tumor, quia semper manebit timor ne deseramur sine causa. *L. de S. Virg. cap. 40.*

Pergit instare Jansenius: Nam ad quid quæso, fideles omnes tantâ instantiâ orant Deum, ne inferantur in tentationem, hoc est ne deserantur adjutorio ejus, si nemini justo accidit, ut Dei adjutorio deseratur? Stultum est enim orare ne eveniat quod numquam evenit; sicuti stultum esset orare, ne Christus nos in hostia consecrata deserat, quam numquam deserit. *Ibid.*

Respondeo, quia licet multa det Deus non orantibus, perseverantiam non dat nisi orantibus. Paratus est adjuvare, sed vult se invocari, vult ut indigentiam nostram confiteamur. Et cum orationem ipsam præceperit, non orando Deum prius desereremus. Neque enim asserimus justis nihil agentibus nihilque orantibus semper adesse gratiam vincendi tentationes; sed saltem gratiam quâ petere valeant, ne operationis gratia destituantur, nisi & ipso orationis auxilio ob aliam culpam privari meruerint. Evenit itaque sæpius quod justi in tentationem inferantur, & victrici deserantur auxilio quia hoc implorare negligunt: nam fidelis Deus non nisi petentibus, quærentibus, & pulsantibus se debitorem fecit. Unde non deficiet Dei opitulatio, si non deficiat deprecatio.

Præterea nescit homo an Deo deserendi se causam non posuerit, ob quam occulto & justo judicio deserat, & ideò quisque meritò supplicat, ne indignationis fortè pœnam incurrat elatus, sed potius gratiæ adjutorium accipiat humilis juxta illud S. Augustini: *humilis esto Deo, ut non te permittat tentari ultra vires tuas.*

L. de Catech. rudibus c. 25.

Quod si objeceris justos eo ipso esse desertos orationis gratiâ quo non orant, adeòque prius à Deo desertos, quàm Dei fuerint desertores.

Respondetur, Spiritui precum non minus resisti, quam Spiritui actionis bonæ; adeòque justos ulteriori orandi fervore destitui, atque deseri quia desertores fuerunt & Spiritui restiterunt & aversi à Deo deseri meruerunt.

Quod si omnem orationis Spiritum exstinctum velis in quibusdam justis, & magnum inesse languorem, ut nec legere libeat, nec orare delectet, respondebit Bernardus: *Net dubites causam esse superbiam, etiamsi non appareat, etiamsi nihil tibi conscius scis. Quod enim tu neseis, scit Deus, & qui te judicat ipse est.* Hanc quisquis vincere studuerit non inferetur in tentationem Domino custodiente introitum & exitum suum.

Et quorsum divina eloquia & Augustinus in superbiam referunt, *quod homo de viâ justâ pereat, avertat Deus faciem suam, supra vires tentari sinat*, si occulto suo judicio, cujus ratio ab homine dari non possit, *Spiritus ubi vult spirans adjuvet vel non adjuvet, deserat vel non deserat*, nullo modo avertentem se à Deo nec se offendentem? Si penitus occultum est hocce judicium Dei deserentis hominem, quomodo desertionis causa profertur? Et quo modo si talis causa detur, nimirum superbia, ab Augustino dicitur *investigari non posse quod occultum est?* Nisi quia occultæ sunt nobis causæ quas Deus in homine videt; & quia

sæpè

tentari, supra id quod potestis, sed faciet cum tentatione proventum, ut possitis sustinere, nullo modo tam indiscretè intelligat, ut hoc in omnibus omninò fidelibus observetur: *Noverat enim hoc non exiguum esse divinæ gratiæ beneficium, quod propterea quia gratia est, non promiscuè cuilibet etiam credentium tribuat; sed tantum orantibus, ac de divino adjutorio sicut oportet confidentibus, adeòque ferè electis.* Jansenio ergò ea stat sententia ad *solos ferè electos* pertinere Domini Salvatoris promissionem: *petite & accipietis,* ad quam intendit Apostolus *fidelem* Deum nuncupans; idque quia soli ferè electi petunt quemadmodum, *seu quomodo & quantum res tanta petenda est.* Verumtamen, quamquam S. Augustinus perseverantem usque in finem justorum orationem & perseverantem Dei opitulatione victricemque delectationem justitiæ finalem solis electis propriam faciat; nusquam tamen ad solas electos *aut ferè electos* aut Dominicam promissionem petentibus factam, aut Apostolicam fidelitatis divinæ commendationem restrinxit.

pag. 328.

Non enim solos electos *aut ferè electos* consolatur Augustinus locô citatô dicens: *unicuique hominum in quocumque statu rerum in hâc vitâ egerit, non sit refugium nisi Deus, nec ullum gaudium, nisi in promissis Dei.*

in ps. 33.

Non ad ferè electum loquebatur quandò dicebat: *Pascebat Dominus contemnentem se: & deseret timentem se?* Et rursum: *Impium te quæsivit, ut redimeret; & redemptum deseret, ut pereat?*

in ps. 68.

in ps. 58.

Non ferè electum solum animabat dum exclamabat: *O! Nomen sub quo Nomini desperandum: Deus meus misericordia mea.*

in ps. 61.

Non de ferè electo dumtaxat loquebatur cum ait: *Qui dat potestatem tentatori, ipse tentato præbet*

bet misericordiam. Ad mensuram enim permittit tentare diabolum. & POTABIS NOS, inquit, IN LACRYMIS IN MENSURA. Noli ergò timere permissum aliquid facere tentatorem. Habes enim misericordissimum Salvatorem. Tantum permittitur ille tentare, quantum tibi prodest, ut exercearis, ut proberis. Ut qui te nesciebas, à teipso inveniaris. Nam ubi vel unde nisi de hâc Dei potestate & misericordiâ securi esse debemus? Secundum illam Apostolicam sententiam: fidelis enim Deus, qui non permittit vos, &c. *in Psal. 61.*

Non solis electis & ferè electis timorem mitigat, ubi sic solatur: Omnibus modis instat diabolus, quemadmodum dejiciat... sed non timeamus. Sic sunt diabolus & Angeli ejus quasi milvi. Sub illius Gallinæ alis simus, & nos non potest contingere. Gallina enim, quæ nos protegit, fortis est. Infirmata est propter nos, sed fortis est in se Dominus noster Jesus Christus. Et alibi: qui pretio Sanguinis sui te redemit & mortuus est, quomodò perdet servum mortuum, cujus mors est pretium tuum? Et ante: Nec te credas à misericordiâ ejus derelinqui, qui tibi aut blanditur dando ne deficias, aut corripit exultantem, ne pereas... Melius est tentari & probari, quam non tentatum reprobari. *in ps. 62.* *in ps. 144*

Non ad electos *aut ferè electos* loquebatur (nam humilibus omnibus gratiam Deus repromisit) dum rudes Catechizans ità animaret: Humilis esto Deo, ut non te permittat tentari ultra vires. Et rursus: opera misericordiæ cum humilitate impetrant à Domino ut non permittat servos suos tentari PLUS QUAM POSSUNT SUSTINERE. & libro de S. Virginitate: de viribus vestris expertis cavete, ne quia aliquid ferre potuistis, inflemini: de inexpertis autem orate, ne supra quam potestis ferre, tentemini. *L. de Catec rudibus c. 25* *cap. ultimo.* *L. de S. Virg. cap. 52.*

Neque ad solos electos *aut ferè electos*, sed ad humiles (quales multi saltem temporales sunt) Augustinus Psalmum alterum applicat divinâ protectione humiles consolantem, ubi ait: *Custodiat Dominus introitum tuum & exitum tuum.*

in ps. 120. *Quid est introitum tuum, & Exitum tuum? quid est introitum tuum? quid est Exitum tuum? Quando tentamur, intramus. Quando vincimus tentationem eximus. Audi introitum, audi Exitum. Vasa figuli probat fornax, ait scriptura, & homines justos tentatio tribulationis. Sic sunt* OMNES JUSTI, *quomodo vasa figuli. Necesse est ut vasa figuli fornacem intrent. Et non quando intrant securus est figulus; sed cum exierint. Dominus autem securus est qui novit qui sunt ejus.*

Et novit qui infornace non crepent. *Illi autem non crepant qui non habent ventum superbiæ.* HUMILITAS ERGO CUSTODIT *in omni tentatione. Custodit Dominus introitum tuum, ut salvi intremus, sanâ fide simus. Quando accedit tentatio, & custodit exitum ex hoc nunc & usque in sæculum.* Audi Apostolum idipsum commemorantem: *fidelis Deus*, &c. *Ecce introitus tuus custoditur, quando non sinit* Deus tibi accidere tentationem, quam non possis ferre. Videte, si custodit & exitum: *sed faciet*, inquit, *cum tentatione etiam Exitum, ut possitis sustinêre.*

Neque ad electos *aut ferè electos* restrictum est Salvatoris Præceptum, neque promissum: *Petite & accipietis.* Neque oratio ipsa Dominica, quasi solum electis aut quasi electis daretur petendi auxilium; unde omnes justi fiducialiter orant: *ne nos inducas in tentationem*, licet certa, de quibus Apostolus, electionis suæ indicia nondum deprehendant. Et Augustinus orationem Dominicam Exponens allato testimonio Apostoli, *fidelis Deus, satis ostendit*, inquit, *non id nobis*

L. 2. *de serm. Dom. in mon. cap. 9.*

nobis orandum esse ut non tentemur, sed ne in tentationem inducamur. Inducimur enim si tales acciderint quales ferre non possumus. Et alibi: *Oremus & ingemiscamus ad Dominum, ut servetur erga nos quod Apostolus dicit: fidelis Deus qui non sinet vos tentari ultra quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione exitum.*

Ecquis ambigat Justorum plurimos, exceptis electis & ferè electis, sicut veram licet temporalem, consecuti sunt Justitiam, ita veram habere fidem, Spem, & orationis Spiritum, etiam illum quo efficaciter vincant tentationem, licet postea à suâ excidant firmitate? Nam & oravisse constat, & triumphasse frequenter, adeòque orationis adimplesse conditiones. Ni lubeat Hæterodoxorum placita æmulari, qui solis electis eas virtutes vindicant, quas temporalibus Justis Communes esse semper tenuit orbis Catholicus.

Ecquis Sacrosanctæ Synodi Tridentinæ Canonem adversum voti continentiæ criminatores ad solos electos, *aut ferè electos* coarctare præsumat de iis, qui continentiam voverunt definientis Deum rectè petentibus non denegare donum castitatis: *cum non patiatur nos supra id quod possumus tentari?* Et tamen Jansenius id audet, & audet Augustino imponere Apostolicum effatum: *Fidelis Deus*, &c. Electis aut ferè electis appropriandum. Votifragi ergò heu nimis numerosi, qui & Numerosiores evadent, ubi electionis seu Prædestinationis argumenta in se non compererint; & mox auditi non fuerint cum Dominum in adjutorium cæperint invocare, aut orationis Spiritum defervêre persenserint; dubitantes utique an sint de numero isto paucorum quibus facta Sponsio divina: *petite & accipietis.* Proindè *Sess 24. Can. 9.*

quemadmodum fides, Spes & Charitas, ita & oratio ad plures protenditur quam ad electos aut ferè electos; illisque fidelis Deus sæpè numero promissam præstat opem, ut non superentur à Concupiscentiâ suâ abstracti & illecti, vel à diabolo decepti. Excidunt autem quia orare pigrescunt ac tandem desinunt. Deserunt & deseruntur non tantùm Judicio Dei occulto; sed & pro actuali neglectu, retribuente quod Justum est. Alioquin *cum videris non à te amotam tuam, securus esto, quia non est amota misericordia ejus.* Neque deprecandi potestatem omnem, quâ petere possis ut possis tentatione non vinci, autumo sine culpâ, si id mereatur, penitùs tibi ereptum iri. Nam qui eo nuditatis atque inopiæ redacti creduntur, ut nec velle orare, nec orare, nec benè velle aut agere, vel mala posse vitare videantur, suis id meritis accepto ferre debêre Augustinus crebriùs affirmat.

SECTIO XI.

Solvuntur Argumenta.

L. 3. *de Grat. Christi c.* 13. *pag.* 328. *Aug. l.* 13. *de Grat. c.* 19.

OBjicit Jansenius Augustinum ita differentem: *Tantum pro conditione mortalitatis hujus adversari finitur diabolus, quantum eis expedire novit, de quo Sacræ litteræ personant per os Apostolicum." Fidelis Deus qui non permittet vos tentari, supra id quod potestis, sed facier &c.* Sed circa eos ista servantur de quibus Apostolus dicit: *Scimus quia diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum iis qui secundum propositum vocati sunt Sancti.*

Respondeo Augustinum non excludere alios Justos benè petentes. Quod autem dicat ista servari circa electos mirum non est, quia hi finalem